

نغزپاری

مولان:

عباس بابایی، نرگس جعفری تحقیق پور

سیده محصومه حسینی، محصومه مسرور

موسسه آموزش عالی روزه زنجان

میکان کتاب

بهار ۹۲

عنوان و نام پدیدآور	: نفز پارسی / نرگس جعفری حقیقت پور [و دیگران]
مشخصات نشر	: زنجان: نیکان کتاب، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۶-۱۷۷-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: نرگس جعفری حقیقت پور، عباس بابایی، سیده معصومه حسینی، معصومه مسرور
موضوع	: ادبیات فارسی
شناسه افزوده	: جعفری حقیقت پور، نرگس، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱ / ۷ ن / PIR ۳۳۳۱
رده بندی دیویی	: ۸ / ۹۸۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۰۱۸۴۵

نفز پارسی/ عباس بابایی - نرگس جعفری حقیقت پور - سیده معصومه حسینی، معصومه مسرور

امور فنی: نیکان کتاب

چاپ و صحافی: ولیعصر

طراحی جلد: علی حسینی زنوز - مهرداد رجبی

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

چاپ اول: بهار ۹۲

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۶-۱۷۷-۲

دفتر نشر: زنجان، چهارراه سعدی، روبروی بانک پاسارگاد، کوچه باقری، ساختمان سپهر، واحد ۴

تلفکس: ۰۲۴۱-۳۲۳۵۵۴۱-۲ Email: nikan_ketab@yahoo.com

حق چاپ محفوظ است

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ک	مقدمه
فصل اول: کلیات	
۳	ادبیات چیست
۷	سبک شناسی
۸	خراسانی
۹	عراقی
۱۱	هندی
۱۲	دوره‌ی بازگشت ادبی
۱۳	دوره‌ی مشروطه
۱۴	شعر نو
۱۶	انواع ادبی
۱۶	ادبیات حماسی
۱۷	ادبیات غنایی
۱۷	ادبیات تعلیمی
۱۷	ادبیات عرفانی

ادبیات نمایشی..... ۱۷

ادبیات داستانی..... ۱۸

فصل دوم: قالب‌های شعری و شاعران

تحمیدیه در ادب فارسی..... ۲۱

ردیف و قافیه..... ۲۳

انواع شعر..... ۲۴

قصیده..... ۲۴

غزل..... ۲۴

مثنوی..... ۲۴

دوبیتی..... ۲۵

رباعی..... ۲۵

قطعه..... ۲۵

ترکیب بند..... ۲۵

ترجیع بند..... ۲۶

مسمط..... ۲۶

رودکی..... ۲۶

فردوسی..... ۲۸

منوچهری..... ۲۹

خیام..... ۳۲

ناصر خسرو..... ۳۴

سنایی عزنوی..... ۳۵

نظامی گنجوی..... ۳۷

عطار نیشابوری..... ۴۰

سعدی..... ۴۱

۴۳	حافظ
۴۵	مولانا
۴۸	وحشی بافقی
۵۱	صائب تبریزی
۵۲	بیدل دهلوی
۵۳	پروین اعتصامی
۵۵	نیما یوشیج
۵۷	سهراب سپهری
۵۹	مهدی اخوان ثالث
۶۱	فرخ فرخزاد
۶۴	احمد شاملو
۶۶	فریدون مشیری
۶۷	سلیمان هراتی
۶۸	قیصر امین پور
۶۹	حسین منزوی

فصل سوم: نثر و انواع آن

۷۳	نثر مرسل
۷۳	نثر مسجع
۷۴	نثر مصنوع و فنی
۷۴	تاریخ بیهقی
۷۷	قابوس نامه
۷۹	اسرار التوحید
۸۳	کلیله و دمنه
۸۵	مرزبان نامه

۸۶	خواجه عبد الله انصاری.....
۸۹	محمد علی جمال زاده.....
۹۱	جلال آل احمد.....
۹۷	صادق هدایت.....
۱۰۵	محمود دولت آبادی.....
۱۰۷	محمد رضا شفیعی کدکنی.....
۱۰۷	حلاج.....
۱۰۹	عبدالحسین زرین کوب.....

فصل چهارم: امثال و حکم

۱۱۳	
-----	-------

فصل پنجم: آریه‌هایی ادبی

۱۲۷	کنایه.....
۱۲۸	سجع.....
۱۲۸	جناس.....
۱۳۰	واج آرایی.....
۱۳۰	تلمیح.....
۱۳۰	مراعات النظیر.....
۱۳۰	تضاد.....
۱۳۱	اغراق.....
۱۳۱	تشخیص.....

فصل ششم: آیین نگارشی

۱۳۵	نشانه گذاری.....
۱۳۵	ویرگول.....
۱۳۶	نقطه ویرگول.....

نقطه.....	۱۳۶
دو نقطه.....	۱۳۶
گیومه.....	۱۳۶
سوال.....	۱۳۷
تعجب.....	۱۳۷
خط فاصله.....	۱۳۷
سه نقطه.....	۱۳۸
پراتنز.....	۱۳۸
قلاب.....	۱۳۸
ممیز.....	۱۳۸
نمونه نگاری و انواع آن.....	۱۳۹
درست نویسی واژگان.....	۱۵۲
فهرست برخی غلط‌های املائی رایج.....	۱۵۹
فهرست برخی غلط‌های مصطلح و شکل درست آن‌ها.....	۱۶۳
گزارش نویسی.....	۱۷۱
خلاصه نویسی.....	۱۷۸
مقاله نویسی علمی.....	۱۸۴
فهرست منابع و مآخذ.....	۲۰۱

این شرح بی‌نهایت کز زلف یار گفتند حرفی است از هزاران کاندل عبارت آمد

«حافظ»

شاید اولین سوالی که در ذهن دانشجویانی که سه واحد درسی «فارسی عمومی» را به عنوان یکی از دروس عمومی بر می‌گزینند این باشد که با وجود دوازده سال تحصیل در سه دوره دبستان، راهنمایی و دبیرستان که در همه آن‌ها نیز درس فارسی به طور مداوم وجود داشته، اکنون چه نیازی به گذراندن دوباره این درس می‌باشد؟ علاوه بر این نویسندگان که خود سال‌ها تدریس این درس را در دانشگاه‌های مختلف بر عهده داشته‌اند، از نظریات اغلب دانشجویان در خصوص دروس عمومی و به ویژه درس فارسی عمومی به خوبی آگاه است. با کمی دقت و امعان نظر در می‌یابیم که اغلب دانشجویان به این درس و البته سایر دروس عمومی به دیده حفظیات و وسیله‌یی جهت بالا بردن معدل تحصیلی خود می‌نگرند و چندان میل و رغبتی جهت فراگیری آن که هدف برنامه ریزان تحصیلی دانشگاه‌ها بوده، ندارند. این در حالی است که نویسندگان خود بارها شاهد بوده که بعضی از دانشجویانی که این درس را گذرانده‌اند و حتی در آسانه فارغ التحصیلی نیز قرار دارند. از نوشتن یک درخواست عادی برای رفع مشکلات آموزشی خود در دانشگاه عاجزند.

اهداف اولیه طراحان این درس آشنایی دانشجویان رشته‌های مختلف دانشگاهی (به غیر از زبان و ادبیات فارسی) با میراث کهن و گنجینه ادبیات فارسی به نظم و نثر، قواعد نگارش و رسم الخط و بررسی انواع ادبی، انواع رشته‌ها از قبیل مقاله، داستان، رمان، گزارش، تحقیق، خلاصه

نویسی و ... بوده است. از ابتدای ارائه این درس تاکنون کتاب‌های مختلفی در این خصوص تألیف گردیده که هر یک مزایا و ویژگی‌های خاصی داشته‌اند. همه می‌دانیم که زبان فارسی امروز به علت آموزش‌های نارسا و عدم توان وسایل ارتباط جمعی در معرفی درست زبان و استعمال غیر صحیح زبان معیار در مخاطره‌ی است و برخی را اعتقاد بر آن است که آموزش زبان فارسی و حفاظت و حراست از آن، کار عده‌یی خاص است که رشته‌ی ادبیات فارسی را انتخاب کرده‌اند. مشتبّه شدن این امر بر عده‌یی ما را بر آن می‌دارد تا از زبان به عنوان مهم‌ترین و گسترده‌ترین وسیله‌ی ارتباط و انتقال اغراض به صورت علمی مطابق با قواعد صیانت کنیم. از این رو بر تمامی دانشجویان است که ضمن حفظ آن از ورود واژگان بیگانه جلوگیری کنند.

قطع ارتباط حال با گذشته و کاربرد واژه‌های بیگانه باعث می‌شود اندک اندک کار خواندن و درک آثار گذشته که بخشی از هویت ملی ماست با دشواری مواجه گردد. شاید بتوانیم بگوییم منظور از برنامه فارسی عموی دانشگاه‌ها این است که دانشجویان وظیفه‌ی خود را در برابر این میراث گرانبها دریابند و با کلیاتی در قالب نمونه‌هایی از آثار برجسته بیشتر آشنا شوند. سخن در این است که باید زبان فارسی را تقویت کرد و برای اشاعه‌ی آن کوشید. چرا که ما در کشوری زندگی می‌کنیم که با زبان خارجی ارتباط دارد و برای پیشرفت تکنولوژی و علوم ناچاریم با دیگر کشورها ارتباط فرهنگی داشته باشیم. پس باید برای دریافت علوم از دیگران بیاموزیم و بدانیم و از آن به عنوان وسیله‌ی ارتباط و تبادل افکار نگهداری نماییم.

به طور خلاصه اهداف تهیه این کتاب و کتاب‌هایی از این دست عبارت است از آن که دانشجویان عزیز به عنوان بزرگ‌ترین پشته‌ی فرهنگی ایرانی - اسلامی:

- ۱- با متون ادب فارسی و فرهنگ پر بار خود که بخش جدایی ناپذیر از شخصیت و هویت و اصالت ما است آشنا شوند.

- ۲- انگیزه‌ی کافی را برای پرداختن به اصل کتاب‌ها و آشنایی با ذخایر ادبی و ملی و فرهنگی بیابند.

- ۳- متون نظم و نثر فارسی را صحیح بخوانند و خود صحیح به کار ببرند.

۴- در حفظ میراث گرانبهای زبان فارسی و حراست از آن بکوشند و نسبت به حفظ آن تعصب ورزند.

۵- با قواعد نگارش و رسم الخط و انواع نوشته‌های موجود به ویژه مکاتبات اداری (نامه نگاری)، مقاله نویسی، روش تحقیق، خلاصه نویسی، یادداشت برداری، داستان نویسی، انواع ترجمه و کلیات ادبی آشنا شوند.

کتابی که پیش رو دارید در شش فصل تنظیم گردیده است که فصل اول آن اختصاص دارد به کلیات ادبی و برای ادبیات و سبک شناسی از شعر قدیم تا شعر معاصر. همچنین در ادامه به انواع گوناگون ادبیات پرداخته‌ایم که شامل ادبیات حماسی، غنایی، تعلیمی و ... در فصل دوم کتاب جهت آشنایی با قالب‌های شعری به توضیح و تعریف ردیف و قافیه در نثر انواع شعر که شامل قصیده و غزل و ... می‌باشد پرداخته‌ایم. و از آن جا که آثار شاعران بسیار زیاد بوده و امکان معرفی و ارائه‌ی همه‌ی آثار ممکن نبود سعی شده است به صورت نمونه از شاعران صاحب سبک که به مثابه‌ی مشتی از خروار است استفاده گردد. و اما فصل سوم کتاب که به نثر و انواع آن اختصاص یافته است که شامل نثر مرسال، مسجع و مصنوع و فنی می‌باشد که در این فصل همانند فصل پیشین به صورت نمونه از نویسندگان صاحب سبک، نمونه نثری آورده شده. فصل چهارم کتاب مشتمل است بر ضرب‌المثل‌ها و امثال و حکم و همچنین در فصل پنجم و ششم به مطالبی از جمله آرایه‌های ادبی، آیین نگارشی، علائم نشانه گذاری، رعایت نکات املائی، موارد اتصال و انفصال و ابدال کلمه‌ها و شیوه خلاصه نویسی و یادداشت برداری و مقاله نویسی علمی و ... اشاره و بحث گردیده.

ناگفته پیداست که غرض از تألیف و تدوین این کتاب تربیت نویسنده یا شاعر نیست، بلکه هدف آن است که دانشجویان رشته‌های غیر ادبیات که مجالی برای مطالعه‌ی کتاب ادبی ندارند معلوماتی در زمینه‌ی ادبیات ملی و کهن خود به دست آورند و ذوق آنان برای مطالعه‌ی کتاب ادبی برانگیخته شود و علاوه بر این با اصول مکاتبات اداری (نامه نگاری)، مقاله نویسی، روش تحقیق، گزارش نویسی، خلاصه نویسی و یادداشت برداری، داستان نویسی، اهمیت نویسندگی و اصول و قواعد سالم نویسی و ... آشنا شوند، به امید آن که مفید واقع شود.